

Florina MAMINA

Rondelul lucrurilor

– roman –

„Dedic aceste pagini memoriei profesoarei mele de limba română, Mioara Popa Nicolae, cât și prietenilor mei, Ileana și Mihai Nicolae, cărora le mulțumesc pentru sponsorizarea apariției acestui roman.”

Editura PASTEL, Brașov, 2014

Cuprins

Încăperea de la subsol	7
Caietul cu coperti roșii	25
Un alt nou început și multe întrebări.....	32
Daria.....	42
Printre cărțile mai vechi	51
Nu era de-acolo... ..	53
Și plouă, și plouă.....	62
Album aproape uitat.....	67
Tabloul de lângă fereastră	79
„Ia priviți-i cum se duc”.....	83
Irinel, se chema fetița cu zuluți castanii.....	87
Din nou, multe întrebări	93
„Crenguțele”... și frumoasa poveste a studenției	97
Povestea lampadarului verde	109
O dimineață la coafor	119
Și timpul își vede în continuare de drumul lui.....	126

ÎNCĂPEREA DE LA SUBSOL

Mara luase, cu ceva timp în urmă, decizia de a face ordine în mai multe lucruri vechi, depuse de-a lungul anilor, într-o încăpere din subsolul blocului în care locuiește. Amâna mereu și nu găsea nici timpul potrivit și parcă nici energia necesară, căci anii se cam adunaseră în urma ei.

Le înghesuisese acolo, în spațiul improvizat, numit pivniță, doar pentru motivul că încăperea este la subsol și se impune să cobori niște trepte, spre a ajunge acolo, altfel s-ar fi putut numi, la fel de bine, și boxă ori debara, căci de multă vreme i-a rămas doar rolul de a debarasa proprietarii de obiectele ce nu le mai folosesc des, sau chiar deloc, însă ea nu se îndurase încă să le arunce.

Trecuse destul timp, de când Mara nu mai intrase acolo, și făcea acest lucru acum, pentru că, după cum este bine știut, tuturor le vine odată și odată rândul.

Cobora cu grijă treptele unei scări din metal și nu putea să nu-și amintească atunci că pe acele trepte cobora mai ales mama, când trecuse bine de împlinirea a optzeci de ani. Se tot mirau locatarii și o îndemneau să fie cu grijă, căci bătrânică se angaja, la o asemenea *aventură*, de obicei când ai casei lipseau. Dorea să facă ea însăși acele treburi, cum se ambiționează adesea cei vârstnici, căci au convingerea nestrămutată că nimeni nu le-ar putea face mai bine decât ei. Iar Mara tresare adeseori la gândul că, iată, s-ar putea să i se întâmple și ei la fel și se teme de ideile fixe, care îi pândesc pe bătrâni, dar deocamdată surâde, ce-i drept cu tristețe, căci mai crede că încă nu se va lăsa copleșită ușor de timpul ce nu iartă, totuși, pe nimeni.

Se mai surprinde uneori oftând, așa fără voia ei, și atunci se enervează, pentru că așa făcea mama de multe ori, împovărată de griji.

Nu, nu-i place sau, mai bine zis, nu-i convine deloc nici măcar să se gândească la bătrânețe.

Era un timp când susținea că este o cinste să fii bătrân pentru că ești, cu siguranță, înțelept și meriți, pe deplin, stima celor din jur. Își amintește că, de când se știe, a avut această convingere și a fost astfel formată, cu sentimentul prețuirii celor vârstnici. S-a întâmplat însă ceva cu oamenii și iată-i acum că nu au loc de bătrâni sau poate a fost așa mereu și nu a luat ea în seamă asta, prinsă fiind cu viața, în toiul ei?

Cert este un lucru, acela că i s-a accentuat tot mai mult tendința de a se retrage și a sta tot mai departe de agresivitatea celor porniți împotriva bătrânilor.

Ca și cum n-ar fi fost încă drept să se considere făcând parte din această categorie de vârstă, privește cu un fel de compasiune la grupurile adunate dimineața devreme, între blocuri, în așteptarea mașinii care aduce lapte de la țară. Se citește pe fețele celor adunați bucuria și plăcerea întrunirii, fie chiar și pentru un sfert de oră, și poate de aceea se adună unii dintre ei cu ceva timp înainte, să mai schimbe o vorbă, două. La început se distinge un murmur discret, să nu trezească locatarii, care poate se mai odihnesc, apoi se încinge plăcerea conversației, se aud râsete, se spun probabil glume ori se comentează situații cu haz. Iar, când este vorba de politică, se rostesc replici tot mai hotărâte și adunarea se arată nemulțumită iar spiritele se aprind. S-ar părea atunci că sunetul clopotului, pe care lăptăreasa îl agită, prin geamul coborât al mașinii, ținând volanul doar cu o singură mână, îi nemulțumește, în loc să-i bucure, căci va trebui să se încheie întrunirea și de aceea unii mai rămân o vreme, să schimbe între ei păreri și adeseori convingeri.

Se agită, strigându-și vorbele, cu glas pițigăiat de fetiță, o bătrânică, furioasă tare, la adresa politicianilor îmbuibăți, care iau hotărâri menite să-i lezeze pensioara, ce oricum și așa nu-i ajunge pentru medicamente și câte altele i-ar mai trebui.

Are alături doi căței. Pe unul îl ține în brațe și e tot mai speriat, căci a înțeles că stăpâna are o problemă și este supărată. Celălalt, mai năstrușnic și zglobiu, nu are astâmpăr și-i dă de lucru, trebuie să alerge după el, când o mai ia razna, iar cei din jur se amuză pe seama ei, ori alții, mai câinoși la suflet, îi aruncă, din priviri, săgeți otrăvite.

Este un personaj, bătrânica, și merită atenție, dacă vrei să iei în seamă acest tablou din viață.

Când se întâmplă să vină mai devreme și să fie singura femeie, înconjurată de câțiva bărbați, se distinge cu siguranță și prin glasul ușor strident și prin însuflețirea cu care își susține punctele de vedere.

Ar fi poate interesant să o ascuți ce spune, căci, după felul cum gesticulează, se înțelege că este foarte nemulțumită. Are însă și momente de satisfacție și de calm, iar acelea par să fie când povestește câte ceva despre căței, pe care îi poartă întotdeauna cu ea. – *Unul e al meu și unul e al fiicei mele, asta mai zăpăcit!* spune ea și se îndreaptă grăbită spre casă.

Iar Mara coboară către pivniță, cu gândurile ei, atentă la scara din metal, care se mai clatină și pe care ar putea chiar să alunece, să se prăvălească, ceea ce, cu siguranță, nu i-ar conveni.

Își amintește din nou de mama și asta se întâmplă acum pentru că în entuziasmul cu care se avânta la astfel de treburi, mama s-a ales cu opt fracturi, făcute, se-nțelege, de-a lungul bătrâneții sale târzii.

Și iar oftează Mara, aplecându-și capul să nu se lovească de grinzile prăfuite, și înaintează cu greu prin subsolul luminat foarte prost, cu becuri mici de lanternă, montate de curând de cei din comitetul de conducere al asociației de scară, spre a înlocui astfel becurile normale, dintr-un exces de economie.

Nu numai o singură dată s-au proferat, la adresa acestor decizii, vorbe grele și diverse *recomandări...*, care de care mai piperate..., și acum nici Mara nu poate să nu-și zică, măcar în

sine, că n-ar fi deloc rău să-și rupă gâtul ăia, care *au meșterit* astfel încât să te-mpiedici la fiecare pas.

Ajunsă, în sfârșit, la ușa pivniței, pierde ceva timp cu descuiatul lacătului, căci nu vede nicicum locul, în care trebuie vârâtă cheia, se agită cum poate, bâjbâind, și în cele din urmă izbutește, ușa se deschide iar becul normal, pe care-l știe și-l află la locul său, umple încăperea de lumină și totul pare de acum să intre pe făgașul dorit.

Nu-i este ușor să constate cât praf s-a depus pe rafturi și pe obiectele împachetate cândva cu grijă. Și iar îi zboară gândul la faptul că toate se prăfuiesc, nu numai lucrurile... și din nou oftează Mara involuntar, cum făcea adeseori mama.

Pentru ea, ceea ce urmează să facă acum nu înseamnă numai ordine în lucrurile vechi, ci o nouă incursiune în trecut. Și spune *nouă*, pentru că ea face cam des astfel de *călătorii* cu gândul și fiecare trăire, de acest fel, o transportă cu totul în alt spațiu, unde așteaptă cuminți amintirile.

Stă Mara în fața maldărului de pachete, indecisă de unde să înceapă și cu ce. O ia cu cele mai simplu de rezolvat, cum ar fi schiurile, bicicleta, care se cer doar șterse de praf și puse deoparte.

Din când în când, pune câte ceva într-un sac de plastic, ce urmează a fi dus la gunoi. E greu și aici, căci trebuie să decidă la ce renunță și iar o încearcă acel gând, cum că toate au un sfârșit, chiar și obiectele.

Da, își amintește ea, însă lucrurile vorbesc, nu te lasă deloc să uiți, de aceea le păstrăm. Și iată că a venit rândul celor două cufere din lemn, cu unul a fost tata în armată, căci atunci, cu un secol și mai bine în urmă, nu se purtau valize, nu apăruseră încă.

Cu celălalt au fost transportate câteva lucruri, mai de preț, în timpul războiului, când părinții s-au mutat dintr-un capăt de țară în altul.

Cum să le arunce Mara, când doar ele, acele obiecte și amintirile i-au rămas, legate de acel timp. Și iar îi revin în mințe, ca un laitmotiv, vorbele rondelului amintit:

„...lucrurile cum vorbesc/ Și-n pace nu vor să te lase,/ Și câte nu-ți mai povestesc,/ În veșnicia lor retrase/ Cu tot ce sufletu-ți uitase...”

Pune Mara deoparte un scăunel din lemn, înnegrit de vreme. Este scăunelul pe care stătea ea, copil fiind, ceasuri întregi la porțița din spate a grădinii, de unde privea drumul de țară, pe care se arăta venind din depărtare câte unul dintre membrii familiei.

Acolo a rămas și imaginea copilului de demult, care privea cu uimite, descoperind pas cu pas lumea ce o umplea atunci de încântare

În iernile lungi, când era nevoie să rămână mult timp în casă, tot de pe scăunelul ei asculta convorbirile părinților, intervenind uneori cu replici care-i surprindeau, fie prin agerimea gândului ei de copil ori prin hazul ce-l provocau, ca de pildă atunci când, nedumerită, luase apărarea tatălui, îndemnat de mama să mai aprindă lampa acasă...

Și fetița susținea cu tărie că ea l-a văzut pe tata aprinzându-o de multe ori și nu înțelegea atunci deloc motivul pentru care părinții ei râdeau.

Tot pe scăunelul acela, se lăsa în voia unor gânduri care-i încrețeau fruntea de copil, determinându-l pe tata să întrebe *la ce s-o fi gândind, oare, fetița noastră?* iar mama ofta și răspundea că fetița preia grijile celor mari, și cum să nu fi fost astfel când îl auzea pe tata spunând că ministrul de atunci al învățământului a decis ca dascălii să nu-și primească salariul timp de o jumătate de an.

De ce oftează acum Mara? Poate și pentru că nici când ea însăși a ajuns dascăl, urmându-și cu credință părinții, nu a prins timpul ca munca lor nobilă să fie apreciată la valoarea ei. De ce a fost de acord ca fiica ei s-o urmeze în această alegere? Pentru că, din părinte în copil, s-a transmis acel har care-ți umple sufletul, chiar dacă banii, în loc să fie mai mulți, scad indirect proporțional cu dăruirea despre care tocmai era vorba.

Și Mara oftează din nou, înlăturând cu mâna gândul care-i venise atunci în minte, de parcă el s-ar fi materializat și l-ar fi putut îmbrânci în lături.

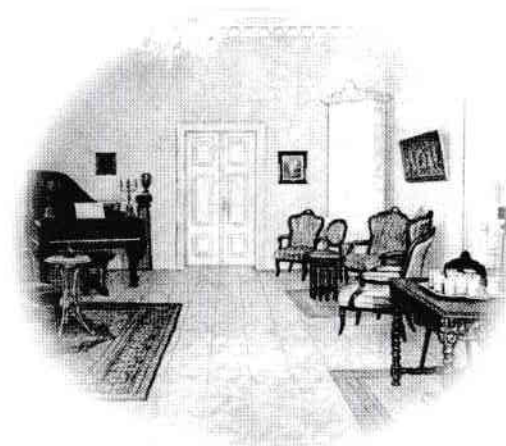
De multă vreme a renunțat să se mai preocupe de felul cum le-a fost și le este retribuită munca dascălilor, o supără însă gândul că tot mai mult a scăzut respectul față de acești *apostoli* și iată că din nou o încearcă tristețea.

Și-a oprit acum privirea asupra valizei din studenție, micuță, încât nici nu poți să-ți explici cum încăpeau în ea toate cele necesare, și haine și cărți?

O valijoară din carton maroniu-roșcat, cu întărituri metalice la colțuri și cu mâner învelit în piele. A purtat-o cu ea de-a lungul celor cinci ani în care a studiat în orașul din inima Moldovei, numit și *dulcele târg*...

Multora li s-a părut o aventură, să pleci din inima Ardealului tocmai la granița marcată de Prut. Dar cum Mara este o visătoare, de când se știe ea, își dorea, să fie măcar un timp, în locul unde au rămas neșterse urmele aceluia, care și le-au scris cu onoare în istorie.

În prezent, când interesul pentru trăirile sufletului pare ceva ieșit din comun, poți să fii catalogat nefavorabil, dacă optezi în această direcție, însă ce-ar fi avut ea cu cei ce n-ar fi înțeles-o? Își dorea mult să calce, cum spunea ea atunci, pe urmele marilor scriitori, și a făcut asta la propriu, în studenție, rătăcind ore în șir prin mahalaua numită Țicău, urcând pe Dealul Sărăriei, pe urmele lui Creangă sau, mai cu seamă, trecând visătoare pe aleile Parcului Copou și poposind, tot ceasuri întregi, pe o bancă, alături de celebrul Tei.

Salonul muzeului „Junimea”

*Teiul lui Eminescu,
în centru universitarii:
C. Nica, Mihai Drăgan,
Ilie Dan*

Bojdeuca lui Creangă

Fiecare dintre locurile acelea îi încălzea sufletul și, cu toate că era la sute de km distanță de casă și de ai săi, nu se simțea deloc singură.

A tresărit acum, descoperindu-și valiza care a însoțit-o demult în anii de studenție. Cât a trecut de atunci? se întreabă Mara în șoaptă, parcă să nu stânjenească amintirile care se odihnesc cuminiți, fiecare la locul său.

Cât a trecut de atunci? Mult, își spune ea, socotind anii care îi ies, la acest calcul, peste patruzeci...

Și totuși, ca toate amintirile cu puternic impact emoțional, păstrează la fel de animată acea imagine a serii, când, în fața atât de bătrânei Universității, prima din țară, înființată în 1840, purtând numele unui foarte cunoscut domnitor, Alexandru Ioan Cuza, o mare de oameni aștepta afișarea listelor cu cei admiși spre a deveni studenți și o mare de glasuri părea că a cutremurat Dealul Copoului, când listele au apărut. Nu-și găsea numele în primele momente și o cuprindea o sfârșeală, care ar fi doborât-o la pământ, dacă n-ar fi fost susținută de valurile mulțimii, ce unduiau tot ca o mare, străduindu-se să înainteze, să ajungă pe trepte, să vadă.

Și-a revenit, când a descoperit că mai erau multe foi afișate, cum era firesc să fie, pentru sutele sau poate chiar miile de candidați. Și atunci, revenindu-și, și-a găsit numele. În jur, auzea strigăte de bucurie. Fiecare se adresa cuiva, mulți își strigau părinții, frații, iubiții...

Mara a înțeles atunci că era singură, ai săi erau departe. I-a strigat în adâncul sufletului ei, apoi și-a făcut cu greu loc prin marea de oameni și a plecat către oficiul poștal să le trimită vestea printr-o telegramă. Era noapte, poate chiar trecut de miezul nopții, însă în orașul acela, studenții aveau un regim aparte, în sensul că li se acorda atenția cuvenită și asta avea să o mire nu numai atunci, când poșta era deschisă la ora aceea târzie din noapte, dar și când a aflat că, în ziua începerii anului universitar, studenții aveau libertatea să circule gratuit cu tram-